

september 2002

Færdselssikkerhedsmæssige konsekvenser af en generel hastighedsgrænse på 120 km/t på motorveje

I forbindelse med lovforslaget om at forhøje færdselslovens generelle hastighedsgrænse på motorveje for personbiler og motorcykler fra 110 til 120 km i timen, samtidig med at der åbnes op for lokalt at forhøje hastighedsgrænsen yderligere til 130 km/t, har Vejdirektoratet efter en første gennemgang af motorvejsnettet foreslået, at der arbejdes efter en model, der betyder, at hastighedsgrænsen på 120 km/t får virkning på ca. 50 pct. af det danske motorvejsnet, og der skiltes med 130 km/t på strækningerne nord for Ålborg og fra Kolding til Esbjerg, mens ca. 35 pct. af vejnettet skiltes til 110 km/t eller lavere.

Vurderingen af de færdselssikkerhedsmæssige konsekvenser af denne model omfatter:

1. Konsekvenserne af øget hastighed
2. Konsekvenserne af øget politikontrol og højere bødestrafte
3. Vejtekniske problemstillinger af betydning for færdselssikkerheden på det danske motorvejsnet
4. Vejtekniske indsatser
5. Ulykkesudvikling på de danske motorveje

1. Konsekvenserne af øget hastighed

En forhøjelse af gennemsnitshastigheden fører alt andet lige til flere ulykker og mere alvorlige ulykker:

- For det første medfører højere hastigheder større krav til tid og rum til gennemførelse af de manøvrer, hvormed en faresituation kan forhindres i at udvikle sig til en ulykke, eller hvormed ulykkens omfang kan begrænses. Situationen skal erkendes af bilisten på endnu større afstand og med endnu mere tid til rådighed, for at den rigtige beslutning kan træffes og bringes til udførelse i rette tid (undvigemanøvrer, opbremsning m.m.).
- For det andet vokser mængden af informationer, som i et givet tidsrum skal kunne modtages og behandles af bilisten. Dermed vokser også risikoen for, at bilistens kapacitet som informationsbehandler overskrides. Det kan medføre, at en potentiel fare slet ikke observeres - eller observeres for sent til, at en ulykke kan afværges.
- For det tredje vil den højere udgangshastighed for den eventuelle afværgemanøvre medføre en højere hastighed i ulykkesøjeblikket og dermed en større sandsynlighed for, at ulykken medfører personskade, idet skadesomfanget stiger med kvadratet på hastighedsstigningen. Andelen af ulykker, der medfører tab af menneskeliv, vil ligeledes vokse.
- For det fjerde vil en stigning i hastighedsgrænserne for mindre køretøjer på motorveje betyde større variation i hastighederne blandt andet mellem personbiler og last- og varebiler. Forskningsresultater har vist, at jo mere køretøjernes indbyrdes hastighed varierer på den samme vejstrækning, desto højere er ulykkesrisikoen.

Vejdirektoratet har blandt andet på baggrund af internationale erfaringer vurderet, at ved en forhøjelse af den generelle hastighedsgrænse til 120 km/t, vil gennemsnitshastigheden stige med 3 km/t i forhold til det nuværende niveau, der er 118 km/t for personbiler, mens en forhøjelse til 130 km/t vil betyde, at gennemsnitshastigheden stiger ca. 6 km/t i forhold til det nuværende niveau.